

2025/1016

23.5.2025

DECYZJA KOMISJI (UE) 2025/1016

z dnia 16 maja 2025 r.

w sprawie przyznania Królestwu Hiszpanii odstępstwa od niektórych przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 w odniesieniu do Melilli

(notyfikowana jako dokument nr C(2025) 3175)

(Jedynie tekst w języku hiszpańskim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 64,

uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniającą dyrektywę 2012/27/UE ⁽²⁾, w szczególności jej art. 66,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. PROCEDURA I ZAKRES DECYZJI

- (1) W dniu 23 listopada 2020 r. Królestwo Hiszpanii („Hiszpania”) przedłożyło Komisji wniosek o odstępstwo („wniosek”) w odniesieniu do położonych poza półwyspem terytoriów Wysp Kanaryjskich, Balearów, Ceuty i Melilli (łącznie „NPT”, ang. *non-peninsular territories*) zgodnie z art. 64 rozporządzenia (UE) 2019/943 i art. 66 dyrektywy (UE) 2019/944.
- (2) We wniosku zwrócono się początkowo o odstępstwa od art. 8 i 54 dyrektywy (UE) 2019/944 oraz od art. 3, 6, art. 7 ust. 1; art. 8 ust. 1 i 4 oraz art. 9, 10, 11, 14–17, 19–27 i 35–47 rozporządzenia (UE) 2019/943. We wniosku nie określono czasu trwania odstępstwa, o które wniesiono.
- (3) W dniu 18 marca 2021 r. Komisja opublikowała wniosek na swojej stronie internetowej i zachęciła państwa członkowskie i zainteresowane strony do przedstawiania uwag do dnia 30 kwietnia 2021 r.
- (4) W dniach 17 sierpnia 2021 r. i 16 grudnia 2021 r. Komisja zwróciła się do Hiszpanii o dodatkowe informacje na temat wniosku o odstępstwo. Hiszpania udzieliła odpowiedzi w dniach 4 października 2021 r. i 17 stycznia 2022 r. W drugiej odpowiedzi Hiszpania zmieniła zakres swojego wniosku o odstępstwo w następujący sposób:
 - wniosek o odstępstwo od art. 8 dyrektywy (UE) 2019/944 wycofano w odniesieniu do wszystkich NPT,
 - wniosek o odstępstwo od art. 54 dyrektywy (UE) 2019/944 wycofano w odniesieniu do Balearów i Ceuty,
 - Hiszpania zawarła nowy wniosek o odstępstwo od art. 40 ust. 4–7 dyrektywy (UE) 2019/944 w odniesieniu do wszystkich NPT,
 - wniosek o odstępstwo od art. 3 akapit pierwszy lit. d), f), g), h), i), l), m) oraz q) rozporządzenia (UE) 2019/943 wycofano w odniesieniu do wszystkich NPT,

⁽¹⁾ Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>.

⁽²⁾ Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>.

- Hiszpania wycofała również wniosek o odstępstwo – w odniesieniu do wszystkich NPT – od art. 16 ust. 1 i 2, art. 20 ust. 1 i 2; art. 21 ust. 1–6; art. 22 ust. 1, z wyjątkiem lit. f) i h); art. 22 ust. 4; oraz art. 35–47 rozporządzenia (UE) 2019/943,
 - Hiszpania określiła ograniczony czas obowiązywania wnioskowanego odstępstwa dla Balearów i Ceuty do czasu skutecznej integracji tych terytoriów z Hiszpanią kontynentalną (której nie przewiduje się przed 2030 r.).
- (5) Niniejsza decyzja powinna obejmować wyłącznie miasto autonomiczne Melilla, ponieważ dnia 8 grudnia 2023 r. Komisja przyjęła decyzję w sprawie złożonego przez Hiszpanię wniosku o odstępstwo dotyczące NPT w odniesieniu do Wysp Kanaryjskich ⁽³⁾, a wnioski o odstępstwo dotyczące NPT złożone przez Hiszpanię w odniesieniu do Balearów i miasta autonomicznego Ceuta zostaną uwzględnione w odrębnych decyzjach.

2. MELILLA

System elektroenergetyczny i rynek energii elektrycznej w Melilli

- (6) Hiszpania wyjaśnia, że miasto Melilla nie jest połączone z systemem elektroenergetycznym Hiszpanii kontynentalnej. W odniesieniu do tej kwestii Hiszpania twierdzi, że odległość od Półwyspu Iberyjskiego sprawia, że koszt połączenia międzysystemowego jest bardzo wysoki i bardzo utrudniony pod względem technicznym. W związku z tym obecnie nie planuje się połączenia Hiszpanii kontynentalnej z Melillą, co Hiszpania uważa za warunek wstępny skutecznej integracji Melilli z iberyjskim rynkiem energii elektrycznej.
- (7) Hiszpania twierdzi, że roczne zużycie Melilli w 1996 r. było niższe niż 3 000 GWh (97,5 GWh). Według Hiszpanii prawie cały popyt w Melilli jest zaspokajany głównie przez elektrownie ciepłne. W 2023 r. roczne zużycie w Melilli wyniosło 202 GWh, z czego 97,5 % pochodziło z elektrowni wytwarzających energię z paliw kopalnych (głównie generatorów na olej napędowy), a 2,5 % z produkcji energii ze źródeł odnawialnych ⁽⁴⁾.
- (8) W tym kontekście Hiszpania wyjaśnia, że niższy wskaźnik udziału energii ze źródeł odnawialnych w NPT w porównaniu z Hiszpanią kontynentalną wynika głównie z ograniczonej przestrzeni geograficznej dostępnej dla nowych zdolności wytwórczych, większych potrzeb w zakresie sterowalnych mocy wytwórczych oraz ograniczonej dostępności instalacji magazynowania energii.
- (9) Hiszpania zauważa, że NPT, w tym Melilla, charakteryzują się niewielkimi rozmiarami rynku, co uniemożliwia im czerpanie korzyści z ekonomii skali występujących w systemie elektroenergetycznym Hiszpanii kontynentalnej, oraz że ponoszą wyższe koszty paliwa. Ich historycznie uwarunkowana izolacja powoduje również większe zapotrzebowanie na zainstalowaną rezerwę mocy.
- (10) Według Hiszpanii te cechy rynku prowadzą do wyższych kosztów produkcji energii elektrycznej w porównaniu z Hiszpanią kontynentalną oraz powodują, że nowe przedsiębiorstwa nie są zainteresowane wejściem na rynek. W rezultacie w Melilli nie rozwinęła się skuteczna konkurencja.
- (11) Od lat grupa Endesa ⁽⁵⁾ wytwarza prawie 100 % energii produkowanej w Melilli. Taka sytuacja jest nadal aktualna.
- (12) Ze względu na problemy związane z brakiem skutecznej konkurencji i wysokimi kosztami oraz pomimo krajowych środków przyjętych w celu wspierania konkurencji i wprowadzenia zachęt gospodarczych mających na celu zwiększenie wydajności operacyjnej instalacji i zmniejszenie kosztów wytwarzania Hiszpania twierdzi, że nie było możliwe stworzenie mechanizmu rynkowego identycznego z mechanizmem istniejącym w Hiszpanii kontynentalnej.

⁽³⁾ Decyzja Komisji (UE) 2024/560 z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie przyznania Królestwu Hiszpanii odstępstwa od niektórych przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 w odniesieniu do Wysp Kanaryjskich (Dz.U. L, 2024/560, 15.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/560/oj>).

⁽⁴⁾ Zob. Evolución demanda | Informes del sistema (sistemaelectric-ree.es).

⁽⁵⁾ Grupa Endesa jest w 70 % własnością Enel Group.

- (13) Hiszpania wyjaśnia ponadto, że energia elektryczna wytwarzana na wszystkich NPT, w tym w Melilli, jest wyłączona z systemu przetargowego na rynku Hiszpanii kontynentalnej. Systemy elektroenergetyczne NPT korzystają z mechanizmu pierwszeństwa gospodarczego przy dysponowaniu ⁽⁶⁾:
- operator systemu szereguje elektrownie według wartości ekonomicznej w oparciu o koszty zmienne aż do pokrycia zapotrzebowania, biorąc pod uwagę ograniczenia techniczne i rezerwy niezbędne do zagwarantowania dostaw energii elektrycznej,
 - strona popytowa (odbiorcy bezpośredni i dostawcy) powiadamia operatora systemu o godzinowym zapotrzebowaniu w systemach elektroenergetycznych każdego NPT,
 - po dziennym rozdysponowaniu strona popytowa kupuje energię po cenie równoważnej cenie stosowanej w systemie przetargowym w Hiszpanii kontynentalnej.
- (14) Według Hiszpanii mechanizm ten uwzględnia wysokie koszty wytwarzania energii elektrycznej i specyfikę NPT i ma na celu zapewnienie, aby odbiorcy i dostawcy na tych terytoriach nie byli narażeni na wyższe koszty produkcji energii elektrycznej na NPT w porównaniu z Hiszpanią kontynentalną, co opiera się na zasadach solidarności międzyregionalnej.
- (15) Hiszpania wyjaśnia ponadto, że wytwarzanie energii elektrycznej na NPT stanowi system wynagrodzenia regulowanego zamiast systemu wynagrodzenia rynkowego i jest stosowane w warunkach, w których rynek hurtowy nie mógłby funkcjonować, a koszty, ze względów geograficznych i terytorialnych, są wyższe niż koszty wytwarzania energii elektrycznej w Hiszpanii kontynentalnej.
- (16) Hiszpania zauważa, że mechanizm ten zapewnia, by system elektroenergetyczny i budżet publiczny pokrywały dodatkowe koszty wynikające z różnicy między wyższymi kosztami wytwarzania na NPT a ceną energii elektrycznej równoważną cenie energii elektrycznej w Hiszpanii kontynentalnej, tak aby wszyscy konsumenci płacili taką samą cenę za energię elektryczną, niezależnie od systemu, w którym ją zużywają.
- (17) Zdaniem Hiszpanii regulacja działalności w zakresie przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej na NPT jest podobna do regulacji w Hiszpanii kontynentalnej.
- (18) W odniesieniu do rynku detalicznego Hiszpania wyjaśnia, że odbiorcy końcowi na NPT mają prawo wyboru dostawcy na takich samych warunkach jak odbiorcy końcowi w Hiszpanii kontynentalnej. Podobnie pojęcie odbiorców wrażliwych jest zdefiniowane dla całej Hiszpanii i, ogólnie rzecz biorąc, dostawy są organizowane w sposób jednolity w całym kraju. W tym zakresie Hiszpania zauważa, że nie ma różnic między rynkiem detalicznym w Hiszpanii kontynentalnej a rynkiem detalicznym poza kontynentem.

Przegląd ram prawnych dotyczących NPT

- (19) Hiszpania wyjaśnia, że ustawa nr 24/2013 stanowi, iż dostawy energii elektrycznej na NPT podlegają szczególnym regulacjom. Określono w niej również, że działalność ta może wiązać się z dodatkowym wynagrodzeniem na pokrycie różnicy między kosztami wytwarzania energii elektrycznej na NPT a przychodami ze sprzedaży energii elektrycznej na tych terytoriach. Ustawa 24/2013 przewiduje warunki, które muszą być spełnione, aby systemy wydzielone nie były już uznawane za takie, a mianowicie, aby zdolność przyłączenia NPT do Hiszpanii kontynentalnej umożliwiała im wejście na rynek produkcji kontynentalnej oraz aby istniały mechanizmy rynkowe umożliwiające integrację ich energii elektrycznej.
- (20) Hiszpania zauważa, że w ustawie nr 17/2013 ustanowiono przepisy ogólne dotyczące gwarancji dostaw i zwiększenia konkurencji w systemach elektroenergetycznych na NPT ⁽⁷⁾. W szczególności art. 5 ustawy nr 17/2013 stanowi, że elektrownie szczytowo-pompowe na NPT, których głównym celem jest zagwarantowanie dostaw, zapewnienie bezpieczeństwa systemu i włączenie niesterowalnych odnawialnych źródeł energii, mają być własnością operatora systemu.

⁽⁶⁾ Ramy te określono w dekrete królewskim nr 738/2015 z dnia 31 lipca 2015 r. (Real Decreto 738/2015, de 31 de julio, por el que se regula la actividad de producción de energía eléctrica y el procedimiento de despacho en los sistemas eléctricos de los territorios no peninsulares) („dekret królewski nr 738/2015”).

⁽⁷⁾ Ley 17/2013, de 29 de octubre, para la garantía del suministro e incremento de la competencia en los sistemas eléctricos insulares y extrapeninsulares.

- (21) Hiszpania wskazuje, że dekret królewski nr 738/2015 szczegółowo reguluje działalność w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i procedurę dysponowania w systemach elektroenergetycznych na NPT, a także system wynagradzania za tę działalność. System wynagradzania opiera się na dwóch składnikach wynagrodzenia: jednym dotyczącym dokonanych inwestycji i innych kosztów stałych i drugim dotyczącym kosztów zmiennych poniesionych w trakcie eksploatacji. Celem tego wynagrodzenia jest pokrycie dodatkowych kosztów wytwarzania energii elektrycznej na NPT. W dekrete królewskim nr 738/2015 definiuje się dodatkowy koszt jako różnicę między wszystkimi kosztami wytwarzania a ceną zapłaconą za dysponowanie energią elektryczną przez operatora systemu.
- (22) Ponadto w dekrete królewskim nr 738/2015 wprowadzono konkurencyjną procedurę wyboru nowych zdolności i zdolności, które mają zostać zmodernizowane.
- (23) Komisja zauważa w tym zakresie, że decyzją SA.42270, *Produkcja energii elektrycznej w Hiszpanii na hiszpańskich terytoriach położonych poza półwyspem* ⁽⁸⁾ zatwierdziła pomoc państwa dla mechanizmu wynagradzania określonego w dekrete królewskim nr 738/2015.

3. WNIOSKOWANE ODSTĘPSTWA DOTYCZĄCE MELILLI

- (24) Wniosek o odstępstwo złożony w odniesieniu do Melilli opiera się na zakwalifikowaniu jej jako małego systemu wydzielonego zgodnie z art. 2 pkt 42 dyrektywy (UE) 2019/944.

3.1. Odstępstwo na podstawie art. 66 dyrektywy (UE) 2019/944

- (25) Hiszpania zwraca się o odstępstwo od art. 40 ust. 4–7 i art. 54 dyrektywy (UE) 2019/944 w odniesieniu do udzielania zamówień na usługi pomocnicze przez operatora systemu przesyłowego („OSP”) oraz mającego zastosowanie do operatorów systemów przesyłowych zakazu bycia właścicielami, tworzenia i obsługi instalacji magazynowania energii lub zarządzania takimi instalacjami.

Odstępstwo na podstawie art. 64 rozporządzenia (UE) 2019/943

- (26) Hiszpania zwraca się o przyznanie Melilli odstępstwa od następujących przepisów rozporządzenia (UE) 2019/943:
- zasad rynkowych określonych w art. 3 akapit pierwszy lit. a), b), c), e), j), k), n), o) i p),
 - zasad obrotu energią elektryczną przewidzianych w art. 6, art. 7 ust. 1, art. 8 ust. 1 i 4 oraz art. 9, 10, 11, 14, 15, 16 i 17,
 - zasad dotyczących dochodu z ograniczeń przesyłowych określonych w art. 19,
 - art. 14, 15, art. 16 ust. 3–13, art. 17, 19, art. 20 ust. 3–8, art. 21 ust. 7 i 8, art. 22 ust. 1 lit. f) i h), art. 22 ust. 2, 3 i 5 oraz art. 25 ust. 2–4 w odniesieniu do wszelkich nowych mechanizmów wsparcia zdolności wytwórczych, które mogą zostać ustanowione w przyszłości,
 - art. 14–17, 19–27, 35–47 w odniesieniu do istniejącego mechanizmu określonego w dekrete królewskim nr 738/2015.

3.2. Czas trwania odstępstw, których dotyczy wnioszek

- (27) Hiszpania uważa, że skuteczna integracja NPT z iberyjskim rynkiem energii elektrycznej zależy od istnienia połączenia międzysystemowego z Hiszpanią kontynentalną.
- (28) W odniesieniu do Melilli Hiszpania zwraca się o zwolnienie odstępstwa z wszelkich ograniczeń czasowych.

4. UWAGI OTRZYMANE W OKRESIE KONSULTACJI

- (29) Jak opisano w motywie 3, w marcu i kwietniu 2021 r. Komisja przeprowadziła konsultacje publiczne.

⁽⁸⁾ Decyzja z dnia 28 maja 2020 r., SA.42270 (2016/NN) – *Produkcja energii elektrycznej Hiszpanii na hiszpańskich terytoriach położonych poza półwyspem* (SA.42270 (2016/NN) — *Spain Electricity production in Spanish non-peninsular territories*), C(2020) 3401.

- (30) Wszystkie uwagi przedstawione w odpowiedzi na konsultacje publiczne dotyczyły odstępstwa od art. 54 dyrektywy (UE) 2019/944, o które wystąpiła Hiszpania, w odniesieniu do bycia właścicielami instalacji magazynowania, zarządzania nimi i ich obsługi przez OSP.
- (31) Respondenci biorący udział w konsultacjach publicznych byli przeciwni przyznaniu takiego odstępstwa, ponieważ legitymizowałoby ono projekt, w ramach którego przedsiębiorstwu Red Eléctrica de España S.A.U. („REE”), hiszpańskiemu OSP, zezwolono na realizację projektu Chira-Soria na Wyspach Kanaryjskich bez procedury przetargowej („projekt Chira-Soria”) ⁽⁹⁾, przy czym była ona wymagana na mocy art. 54 dyrektywy (UE) 2019/944. Respondenci zauważyli, że fakt, iż odstępstwo obejmuje również pozostałe NPT, nie ma znaczenia, ponieważ orografia Balearów oraz niewielki rozmiar Ceuty i Melilli nie pozwoliłyby na budowę elektrowni szczytowo-pompowych na tych terytoriach ⁽¹⁰⁾.
- (32) Respondenci wskazali, że sam charakter wyspiarski nie jest wystarczającym uzasadnieniem odstępstwa od wymogu przeprowadzenia procedury przetargowej określonego w art. 54 dyrektywy (UE) 2019/944, biorąc pod uwagę, że podmioty prywatne miały wykazać zainteresowanie projektem Chira-Soria. Twierdzili oni, że zainteresowanie to nie zostało uwzględnione w świetle ustawy nr 17/2013.
- (33) Respondenci podkreślili ponadto, że hiszpański organ regulacyjny, Comisión Nacional de Mercados y Competencia (CNMC), i hiszpańska Rada Państwa wyraziły zaniepokojenie dekretem królewskim nr 738/2015 i rolą REE jako właściciela elektrowni szczytowo-pompowych, a jednocześnie podmiotu, od którego zależy w pierwszej kolejności administracyjny proces wydawania zezwoleń na elektrownie szczytowo-pompowe.
- (34) W szczególności w odniesieniu do projektu Chira-Soria respondenci zauważyli również, że nie ma uzasadnienia ekonomicznego, aby projekt nie przyczyniał się do integracji energii ze źródeł odnawialnych oraz że projekt budzi obawy środowiskowe i społeczne ⁽¹¹⁾.

5. OCENA WNIOSKU O ODSTĘPSTWO DOTYCZĄCE MELILLI

5.1. Mały system wydzielony

- (35) Zgodnie z art. 64 rozporządzenia (UE) 2019/943 odstępstwo od odpowiednich przepisów art. 3 i 6, art. 7 ust. 1, art. 8 ust. 1 i 4, art. 9–11, art. 14–17, art. 19–27, art. 35–47 i art. 51 tego rozporządzenia może zostać przyznane w dwóch przypadkach:
- a) w przypadku małych systemów wydzielonych i małych systemów połączonych, jeżeli państwo lub państwa członkowskie są w stanie wykazać, że doświadczają istotnych problemów w eksploatacji tych systemów. W takim przypadku odstępstwo musi podlegać warunkom mającym na celu zwiększenie konkurencji i integracji z rynkiem wewnętrznym energii elektrycznej;
 - b) w przypadku regionów najbardziej oddalonych w rozumieniu art. 349 TFUE, jeżeli nie mogą one być połączone z unijnym rynkiem energii z oczywistych względów fizycznych.
- (36) Zgodnie z art. 66 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy (UE) 2019/944 odstępstwo od odpowiednich przepisów art. 7 i 8 oraz rozdziałów IV, V i VI może zostać przyznane w przypadku małych systemów wydzielonych i małych systemów połączonych, jeżeli państwo lub państwa członkowskie są w stanie wykazać, że doświadczają istotnych problemów w eksploatacji tych systemów. Art. 66 ust. 2 akapit drugi dyrektywy (UE) 2019/944 stanowi, że w przypadku regionów najbardziej oddalonych w rozumieniu art. 349 TFUE, które nie mogą mieć połączeń wzajemnych z unijnymi rynkami energii elektrycznej, odstępstwo jest objęte warunkami mającymi zapewnić, aby odstępstwo nie utrudniało przechodzenia na energię odnawialną.

⁽⁹⁾ Projekt Chira-Soria dotyczy budowy instalacji magazynowania energii (elektrowni wodnej szczytowo-pompowej) o mocy zainstalowanej 200 MW i zdolności magazynowania energii 3,5 GWh na wyspie Gran Canaria. Więcej informacji na temat projektu można znaleźć na stronie: Central hidroeléctrica de bombeo reversible Salto de Chira | Red Eléctrica (ree.es).

⁽¹⁰⁾ Elektrownie szczytowo-pompowe kwalifikowałyby się jako instalacja magazynowania zgodnie z dyrektywą (UE) 2019/944.

⁽¹¹⁾ Aby uzyskać więcej szczegółowych informacji, zob. decyzja Komisji (UE) 2024/560 z dnia 8 grudnia 2023 r., motywy 33–36.

- (37) Zarówno na podstawie rozporządzenia (UE) 2019/943, jak i dyrektywy (UE) 2019/944 w przypadku małych systemów wydzielonych odstępstwo ma być ograniczone w czasie i podlegać warunkom mającym na celu zwiększenie konkurencji i integracji z rynkiem wewnętrznym energii elektrycznej. Ponadto należy zapewnić, by odstępstwo nie utrudniało ani nie zakłócało przejścia na odnawialne źródła energii, większej elastyczności, magazynowania energii, elektromobilności i odpowiedzi odbioru.
- (38) W art. 2 pkt 42 dyrektywy (UE) 2019/944 zdefiniowano „mały system wydzielony” jako „system, który w 1996 r. osiągnął zużycie mniejsze niż 3 000 GWh i w którym mniej niż 5 % rocznego zużycia uzyskuje się przez wzajemne połączenie z innymi systemami”.
- (39) W swoich uwagach Hiszpania wyjaśnia, że Melilla nie jest obecnie połączona z Hiszpanią kontynentalną (motyw 6). Ponadto Hiszpania twierdzi, że roczne zużycie Melilli w 1996 r. wyniosło poniżej 3 000 GWh (motyw 7).
- (40) Na podstawie informacji przedstawionych przez Hiszpanię i zgodnie z decyzją Komisji w sprawie SA.42270, *Produkcja energii elektrycznej w Hiszpanii na hiszpańskich terytoriach położonych poza półwyspem*, Melilla kwalifikuje się jako mały system wydzielony w rozumieniu definicji zawartej w art. 2 pkt 42 dyrektywy (UE) 2019/944.

5.2. Istotne problemy w eksploatacji systemu

5.2.1. Znaczenie terminu „istotne problemy w eksploatacji” systemu

- (41) Termin „istotne problemy”, o którym mowa w art. 64 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) 2019/943 i art. 66 ust. 1 dyrektywy (UE) 2019/944, nie został zdefiniowany przez prawodawcę. Otwarte sformułowanie pozwala Komisji na uwzględnienie wszystkich potencjalnych problemów związanych ze szczególną sytuacją małych systemów, pod warunkiem że problemy te są istotne, a nie jedynie marginalne. Problemy takie mogą się znacznie różnić w zależności od specyfiki geograficznej, produkcji i zużycia danego systemu, ale także od rozwoju technicznego (np. magazynowania energii elektrycznej i wytwarzania małych ilości).
- (42) W poprzednich decyzjach Komisji problemy, które należało rozwiązać, dotyczyły utrzymania spójności społecznej lub równych warunków konkurencji między Hiszpanią kontynentalną a wyspami, w sytuacji gdy bezpieczeństwo na wyspie wymagało dodatkowych środków lub wiązało się ze znacznie wyższymi kosztami na wyspie w porównaniu z Hiszpanią kontynentalną. W związku z tym „eksploatacji” nie można rozumieć w sposób zawężający, np. jako wymogu, aby bez odstępstwa bezpieczna eksploatacja systemu nie była możliwa. Zawsze uważano natomiast, że „problemy” obejmują również problemy społeczno-gospodarcze dla użytkowników danego systemu ⁽¹²⁾.
- (43) Ponadto te istotne problemy muszą dotyczyć eksploatacji małych systemów wydzielonych lub małych systemów połączonych. Trudno jest zatem wyobrazić sobie uzasadnienie, które opierałoby się wyłącznie na skutkach występujących poza systemem, np. skutkach dla krajowych programów dotacji. Nie wyklucza to znaczenia skutków „pośrednich” dla bezpiecznej eksploatacji systemu.

5.2.2. Istotne problemy przedstawione przez Hiszpanię we wniosku

- (44) Hiszpania zwraca uwagę na szereg wyzwań i problemów związanych z funkcjonowaniem rynków i systemów energii elektrycznej na NPT, w tym w Melilli:
- niewielki rozmiar rynków NPT, który uniemożliwia im czerpanie korzyści z ekonomii skali występujących w systemie elektroenergetycznym Hiszpanii kontynentalnej,
 - wyższe koszty związane z miksem paliwowym, które skutkują wyższymi kosztami energii elektrycznej, ponieważ większość produkcji na NPT jest generowana z gazu, węgla lub oleju napędowego,
 - wysokie koszty inwestycyjne i operacyjne wynikające z izolacji geograficznej i małych rozmiarów systemów,

⁽¹²⁾ Zob. np. decyzja Komisji z dnia 14 sierpnia 2014 r. w sprawie przyznania Republice Greckiej odstępstwa od niektórych przepisów dyrektywy 2009/72/WE, w której odniesiono się do wyższych kosztów wytwarzania energii elektrycznej na wyspach, podczas gdy ceny są z mocy prawa równe cenom na głównej części terytorium.

- większe zapotrzebowanie na zainstalowaną rezerwę mocy w wyniku izolacji geograficznej systemów. W szczególności Hiszpania wyjaśnia, że NPT potrzebują wyższego poziomu rezerwy ukrytej, aby spełniać standardy bezpieczeństwa dostaw. Taki standard w zakresie dostaw jest o 40–70 % wyższy niż moc zainstalowana w porównaniu z 10 % w przypadku Hiszpanii kontynentalnej. W konsekwencji elektrownie nie działają przez długi czas, co prowadzi do niskiego zainteresowania inwestowaniem w nowe zdolności wytwórcze,
 - ograniczenia środowiskowe dotyczące lokalizacji nowych zdolności wytwórczych w przypadku instalacji wytwórczych zarówno ze źródeł konwencjonalnych, jak i odnawialnych,
 - powiązane koszty i inwestycje niezbędne do budowy nowych połączeń międzysystemowych z Hiszpanią kontynentalną ze względu na położenie geograficzne NPT.
- (45) Według Hiszpanii te wyzwania i problemy wynikają z dwóch głównych cech charakterystycznych NPT: wyższych kosztów energii elektrycznej i braku konkurencji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej.
- (46) Jeżeli chodzi o wysokie koszty produkcji energii elektrycznej na NPT, Hiszpania wyjaśnia, że ze względu na wyzwania i problemy wymienione powyżej koszty sterowalnych mocy wytwórczych często dwukrotnie przewyższają koszty takich mocy w Hiszpanii kontynentalnej. Hiszpania twierdzi, że NPT należy wyłączyć z systemu rynku Hiszpanii kontynentalnej, aby konsumenci na NPT płacili ceny podobne do cen w Hiszpanii kontynentalnej.
- (47) Jeżeli chodzi o brak konkurencji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, Hiszpania wyjaśnia, że ze względu na historyczny rozwój NPT i fakt, że inwestycje w sektorze energetycznym w tych regionach nie były atrakcyjne, wszystkie funkcje w zakresie dostaw energii pełniła tradycyjnie jedna grupa przedsiębiorstw. W związku z tym według Hiszpanii w Melilli nadal nie istnieje skuteczna konkurencja, jeżeli chodzi o wytwarzanie energii, pomimo wysiłków na rzecz promowania konkurencji.
- (48) Ponadto Hiszpania zwraca uwagę na wyzwania związane z wprowadzaniem energii ze źródeł odnawialnych na NPT, w tym w Melilli.

5.2.3. Ocena

- (49) Komisja przyjmuje do wiadomości argumenty Hiszpanii, że ze względu na wyzwania związane z eksploatacją małych systemów wydzielonych, bardzo niskimi poziomami konkurencji w segmencie wytwarzania energii elektrycznej na NPT oraz brakiem połączeń międzysystemowych z rynkiem Hiszpanii kontynentalnej nie są jeszcze spełnione warunki umożliwiające wdrożenie w pełni zliberalizowanego hurtowego rynku energii elektrycznej w Melilli.
- (50) Wydaje się zatem prawdopodobne założenie, że nie jest możliwe wdrożenie funkcjonującego rynku hurtowego w Melilli bez interwencji publicznej i że w związku z tym w Melilli nie można na razie wdrożyć szeregu przepisów dotyczących rynków terminowych, rynków dnia następnego, rynków dnia bieżącego i rynków bilansujących.
- (51) Komisja może stwierdzić, że pełne stosowanie rozporządzenia (UE) 2019/943 i dyrektywy (UE) 2019/944 w odniesieniu do terytoriów objętych niniejszym wnioskiem o odstępstwo spowodowałoby poważne problemy w funkcjonowaniu systemu elektroenergetycznego w Melilli.

5.3. Zakres odstępstwa

5.3.1. Art. 54 i 66 dyrektywy (UE) 2019/944

- (52) W art. 54 ust. 1 dyrektywy (UE) 2019/944 zakazuje się operatorom systemów przesyłowych bycia właścicielami, tworzenia lub obsługi instalacji magazynowania energii lub zarządzania nimi.
- (53) W art. 54 ust. 2 tej dyrektywy przewidziano możliwość odstąpienia przez państwa członkowskie od tej zasady, w przypadku gdy instalacje są w pełni zintegrowanymi elementami sieci, a organ regulacyjny udzielił zgody, lub gdy spełnione są wszystkie warunki określone w lit. a)–c) tego ustępu.
- (54) Jak stwierdzono w motywie 36 powyżej, zgodnie z art. 66 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy (UE) 2019/944 państwa członkowskie mogą zwrócić się o przyznanie odstępstwa od przepisów rozdziału VI (w tym art. 54) w odniesieniu do małych systemów wydzielonych, pod warunkiem że są w stanie wykazać, że istnieją istotne problemy w działaniu tych systemów.

- (55) W związku z tym, oprócz zastosowania możliwości odstępstwa przewidzianej w art. 54 ust. 2 dyrektywy (UE) 2019/944, Hiszpania może zwrócić się do Komisji o przyznanie odstępstwa od art. 54 tej dyrektywy w odniesieniu do Melilli, powołując się na art. 66.

5.3.1.1. Wniosek

- (56) Jak opisano w motywie 20, art. 5 ustawy nr 17/2013 stanowi, że elektrownie szczytowo-pompowe na NPT, których głównym celem jest zagwarantowanie dostaw, zapewnienie bezpieczeństwa systemu i włączenie niesterowalnych odnawialnych źródeł energii, mają być własnością operatora systemu.
- (57) W swoim wniosku Hiszpania zwraca uwagę, że niewielki rozmiar Melilli sprawia, że instalacja elektrowni wodnych jest mało prawdopodobna, można natomiast rozważyć inne rodzaje magazynowania. W tym względzie Hiszpania odnosi się do badań przeprowadzonych przez OSP, w których wskazano, że w świetle zobowiązań w zakresie dekarbonizacji mających zastosowanie do odizolowanych terytoriów oraz w związku ze wzrostem wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych i wzrostem odpowiedzi odbioru instalacje magazynowe będą potrzebne do zapewnienia dostaw energii zgodnie z ustalonymi wymogami dotyczącymi jakości i bezpieczeństwa.
- (58) Hiszpania zwraca się zatem o odstępstwo od art. 54 dyrektywy (UE) 2019/944 w odniesieniu do Melilli zgodnie z art. 66 tej dyrektywy.

5.3.1.2. Ocena

- (59) Jak stwierdzono w motywie 53, Komisja zauważa, że art. 54 dyrektywy (UE) 2019/944 przewiduje już w ust. 2 możliwość odstąpienia przez państwa członkowskie od zasady określonej w ust. 1 tego artykułu, zgodnie z którą operatorzy systemów przesyłowych nie mogą być właścicielami, tworzyć ani obsługiwać instalacji magazynowania energii, ani nimi zarządzać.
- (60) W świetle możliwości określonej w art. 54 ust. 2 dyrektywy (UE) 2019/944 Komisja uważa, że odstępstwo od art. 54 ust. 1 na podstawie art. 66 dyrektywy w odniesieniu do wszystkich rodzajów technologii magazynowania energii nie jest uzasadnione, ponieważ uniemożliwiłoby rynkowy rozwój projektów magazynowania energii.
- (61) Komisja podkreśla ponadto, że spoczywający na OSP obowiązek bycia właścicielem i obsługi instalacji magazynowania energii na terytoriach położonych poza półwyspem określony w ustawie nr 17/2013 wydaje się opierać na kryteriach, które różnią się od kryteriów określonych w art. 54 dyrektywy (UE) 2019/944. W niniejszej decyzji ocenia się jedynie, czy wymogi dotyczące odstępstwa na podstawie art. 66 ust. 1 dyrektywy (UE) 2019/944 są spełnione, i nie przesądza się o wyniku przeprowadzanej przez Komisję oceny zgodności ustawy nr 17/2013 z wymogami określonymi w dyrektywie (UE) 2019/944.

5.3.2. Art. 40 ust. 4–7 dyrektywy (UE) 2019/944

- (62) Według Hiszpanii brak efektywnej konkurencji w segmencie wytwarzania uniemożliwia ustanowienie niezakłóconych rynków energii elektrycznej na NPT. W szczególności uniemożliwia on operatorowi systemu przesyłowego ustanowienie i obsługę rynku bilansującego w Melilli, w tym udzielanie zamówień na rynkowe usługi pomocnicze niezależne od częstotliwości.
- (63) Komisja uważa, że argumenty przedstawione w motywach 9–12 uniemożliwiają obecnie ustanowienie rynku bilansującego i rynkowego zamówienia na usługi pomocnicze niezależne od częstotliwości w Melilli. W związku z tym Komisja uważa, że odstępstwa od obowiązków określonych w art. 40 ust. 4–7 dyrektywy (UE) 2019/944 zgodnie z art. 66 dyrektywy są uzasadnione.

5.3.3. Rozdział II rozporządzenia (UE) 2019/943: ogólne zasady rynku energii elektrycznej – art. 3 i 6, art. 7 ust. 1, art. 8 ust. 1 i 4, art. 9, 10 i 11

5.3.3.1. Wniosek

- (64) Według Hiszpanii brak efektywnej konkurencji między wytwórcami uniemożliwia ustanowienie nieregulowanych rynków energii elektrycznej. Decyzje dotyczące dysponowania na NPT, w tym w Melilli, opierają się na kryteriach technicznych i ekonomicznych, w odniesieniu do których nie zawsze możliwe jest zastosowanie zasad rynkowych. Ponadto Hiszpania wyjaśnia, że kształtowanie się cen na NPT nie opiera się na ofercie i popycie na tych terytoriach, lecz na tym terytorium Hiszpanii kontynentalnej, aby zapobiec ponoszeniu przez konsumentów na NPT dodatkowych kosztów produkcji energii elektrycznej na tych terytoriach.

(65) Hiszpania zwraca się zatem o odstąpienie od następujących przepisów art. 3 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) 2019/943:

- lit. a), b), o), p), ponieważ według Hiszpanii ceny na przedmiotowych rynkach nie mogą być swobodnie kształtowane w oparciu o ofertę i popyt i na terytoriach tych nie działają rynki terminowe,
- lit. c), ponieważ Hiszpania uważa, że zasady rynkowe ułatwiające rozwój elastycznego wytwarzania i popytu mogą nie mieć zastosowania na tych terytoriach,
- lit. e) i k), ponieważ według Hiszpanii wytwórcy nie są odpowiedzialni za sprzedaż produkowanej przez siebie energii elektrycznej (zamiast tego zadaniem operatora systemu jest podjęcie decyzji o tym, energia z których elektrowni powinna zostać rozdysponowana) i nie mogą składać zagregowanych ofert,
- lit. j), ponieważ Hiszpania uważa, że strategia magazynowania na tych terytoriach może wymagać, aby instalacje magazynowania energii miały pierwszeństwo i nie było traktowane na równi z innymi instalacjami wytwórczymi,
- lit. n), w odniesieniu do której Hiszpania zauważa, że zasadniczo wejście na rynek i opuszczenie rynku wytwarzania energii elektrycznej mogłoby się opierać na dokonanej przez przedsiębiorstwa ocenie ekonomicznej i finansowej opłacalności swojej działalności, ale w praktyce przedsiębiorstwa wytwarzające energię elektryczną nie mogą uczestniczyć w systemie bez przyznania im regulowanego systemu płatności, za pomocą którego można pokryć koszty wytwarzania.

(66) Jeżeli chodzi o art. 6, art. 7 ust. 1, art. 8 ust. 1 i 4, art. 9, 10 i 11, Hiszpania podkreśla, że chociaż system elektroenergetyczny na NPT jest regulowany przez system dysponowania, który działa w sposób podobny do unijnych rynków energii elektrycznej, na przykład z dysponowaniem dziennym i śróddziennym, stanowi on system regulowany. Cena zakupu opiera się na cenie w Hiszpanii kontynentalnej, a nie na uznanych kosztach poniesionych przez wytwórców w związku z prowadzeniem działalności w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, w tym usług bilansujących. Na tej podstawie Hiszpania zwraca się o odstąpienie od art. 6, art. 7 ust. 1, art. 8 ust. 1 i 4 oraz art. 9, 10 i 11 rozporządzenia (UE) 2019/943, ponieważ na NPT, w tym w Melilli, nie ma rynku bilansującego, a także nie ma możliwości integracji z unijnymi rynkami dnia następnego i dnia bieżącego ze względu na brak połączenia ich z Hiszpanią kontynentalną.

(67) W odniesieniu do art. 7 ust. 1 oraz art. 8 ust. 1 i 4 rozporządzenia (UE) 2019/943 Hiszpania zauważa, że ze względu na odizolowany charakter NPT dysponowanie odbywa się niezależnie od rynku Hiszpanii kontynentalnej i rynku unijnego – z wyjątkiem ceny referencyjnej zakupu energii opartej na cenie kontynentalnej – przy czym dysponowanie opiera się na harmonogramie godzinowym.

(68) Podobnie, zgodnie z powyższym, integracja rynków terminowych, techniczne limity cenowe i wartości niedostarczonej energii, o których mowa w art. 9–11 rozporządzenia (UE) 2019/943, są uznawane przez Hiszpanię za niemające zastosowania do dysponowania na NPT.

5.3.3.2. Ocena

(69) W odniesieniu do wniosku o odstąpienie od art. 3 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) 2019/943 Komisja uważa, że:

- argumenty przedstawione w motywach 9–12 świadczą o tym, że obecnie ceny energii elektrycznej w Melilli nie są kształtowane zgodnie z podejściem rynkowym, lecz za pośrednictwem specjalnego mechanizmu regulowanego, w ramach którego operator systemu rozdysponowuje jednostki wytwarzania dla każdego z NPT, a zatem uzasadnione jest odstąpienie od art. 3 akapit pierwszy lit. a), b), e), k) rozporządzenia (UE) 2019/943,
- argumenty przedstawione w motywach 9–12 świadczą o tym, że w Melilli nie istnieje rynek terminowy, a dysponowanie przez operatora systemu obejmuje prognozowanie tygodniowe, dzienne i śróddzienne, a także odchylenia w czasie rzeczywistym, a zatem uzasadnione jest również odstąpienie od art. 3 akapit pierwszy lit. o) i p) rozporządzenia (UE) 2019/943,
- chociaż uznaje się, że obecny system regulowany i szczególne cechy Melilli mogą utrudnić rozwój bardziej elastycznego wytwarzania, wytwarzania niskoemisyjnego i bardziej elastycznego popytu, nadal konieczne jest stosowanie zasad rynkowych, aby w jak największym stopniu zachęcać do ich rozwoju. W związku z tym Komisja uważa, że odstąpienie od art. 3 akapit pierwszy lit. c) rozporządzenia (UE) 2019/943 nie jest uzasadnione,

- art. 3 akapit pierwszy lit. j) rozporządzenia (UE) 2019/943 nie uniemożliwia priorytetowego traktowania projektów w zakresie magazynowania energii w Melilli, jeżeli na przykład projekty te zostaną uznane za najlepszy wariant umożliwiający zapewnienie bezpieczeństwa dostaw. W związku z tym Komisja uważa, że odstępstwo od art. 3 akapit pierwszy lit. j) rozporządzenia (UE) 2019/943 nie jest uzasadnione,
- w odniesieniu do art. 3 akapit pierwszy lit. n) rozporządzenia (UE) 2019/943 wejście przedsiębiorstwa na rynek wytwarzania energii elektrycznej lub opuszczenie tego rynku powinno zależeć od dokonanej przez to przedsiębiorstwo oceny ekonomicznej i finansowej opłacalności, z uwzględnieniem możliwości otrzymania regulowanego wynagrodzenia, o którym mowa w motywach 15 i 16. W związku z tym odstępstwo od art. 3 akapit pierwszy lit. n) rozporządzenia (UE) 2019/943 nie jest uzasadnione w przypadku Melilli.

(70) W odniesieniu do będącego przedmiotem wniosku odstępstwa od art. 6, art. 7 ust. 1, art. 8 ust. 1 i 4, art. 9, 10 i 11 rozporządzenia (UE) 2019/943 przepisy te odnoszą się do wymogów dotyczących rynków terminowych, rynków dnia następnego, rynków dnia bieżącego i rynków bilansujących. Z informacji przedstawionych przez Hiszpanię wynika, że rynki te nie mogą zostać skutecznie wdrożone w Melilli (motywy 9–12). W związku z tym Komisja uważa, że odstępstwo od tych przepisów jest uzasadnione.

5.3.4. *Rozdział III rozporządzenia (UE) 2019/943: dostęp do sieci i zarządzanie ograniczeniami przesyłowymi – art. 14–17 i 19*

5.3.4.1. Wniosek

(71) Hiszpania wyjaśnia, że wymogi określone w art. 14–16 i art. 19 nie mogą być stosowane na NPT, ponieważ OSP rozdysponowuje jednostki wytwarzania dla każdego z systemów elektroenergetycznych na tych terytoriach, przy czym systemy te nie stanowią odrębnych wzajemnie połączonych obszarów rynkowych. Hiszpania wyjaśnia również, że ponieważ NPT nie stanowią odrębnych obszarów rynkowych, nie istnieje powiązany rynek międzyobszarowych zdolności przesyłowych, w związku z czym nie jest generowany dochód z ograniczeń przesyłowych.

5.3.4.2. Ocena

(72) Odstępstwa od art. 7 ust. 1 i art. 8 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2019/943 skutkują niewłączeniem Melilli do zintegrowanych rynków dnia następnego i dnia bieżącego. W związku z tym niektóre przepisy dotyczące funkcjonowania tych rynków niekoniecznie będą miały zastosowanie do Melilli.

(73) Art. 14–17 i art. 19 rozporządzenia (UE) 2019/943 odnoszą się do obszarów rynkowych oraz zarządzania zdolnością i ograniczeniami przesyłowymi między obszarami rynkowymi. W tym kontekście Komisja zauważa, że Melilla nie stanowi odrębnego obszaru rynkowego, a Hiszpania nie planuje obecnie budowy połączenia międzysystemowego łączącego Melillę z Hiszpanią kontynentalną. Ponieważ art. 14 i 15 mają na celu optymalizację dysponowania na zasadach rynkowych między obszarami rynkowymi, Komisja uważa, że odstępstwo od tych przepisów jest uzasadnione. Przepisy art. 16 ust. 3–13 oraz art. 17 i 19 nie mają natomiast *de facto* zastosowania do Melilli, ponieważ terytorium to nie stanowi odrębnego obszaru rynkowego. Odstępstwo od wymogów określonych w art. 16 ust. 3–13 oraz art. 17 i 19 rozporządzenia (UE) 2019/943 nie jest zatem uzasadnione.

(74) W odniesieniu do art. 16 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) 2019/943, który zawiera ogólne zasady dotyczące zarządzania ograniczeniami przesyłowymi, Komisja uważa, że ze względu na odizolowanie i mały rozmiar systemu w Melilli oraz ze względu na istotne problemy związane z jego funkcjonowaniem uzasadnione jest odstępstwo.

5.3.5. *Rozdział IV rozporządzenia (UE) 2019/943: wystarczalność zasobów – art. 20 ust. 3–8, art. 21 ust. 7 i 8, art. 22 ust. 1 lit. f) i h), art. 22 ust. 2, 3 i 5 oraz art. 25 ust. 2–4*

5.3.5.1. Wniosek

(75) Hiszpania wyjaśnia, że ze względu na izolację geograficzną NPT wynikającą z niskiego stopnia połączenia z Hiszpanią kontynentalną lub nawet braku takiego połączenia, oceny wystarczalności zasobów przeprowadzane przez operatora systemu w odniesieniu do każdego z NPT są niezależne i nie są włączone do oceny wystarczalności zasobów na poziomie europejskim ani do oceny wystarczalności zasobów dla Hiszpanii kontynentalnej. W związku z tym Hiszpania uważa, że niektóre przepisy rozdziału IV nie mają zastosowania do NPT. Hiszpania podkreśla jednak, że obecne przepisy krajowe mają na celu, w miarę możliwości, zapewnienie równego traktowania terytoriów położonych poza półwyspem i rynku Hiszpanii kontynentalnej, na przykład w odniesieniu do poziomów bezpieczeństwa dostaw lub metodyki przeprowadzania ocen wystarczalności zasobów.

- (76) Hiszpania twierdzi, że wystarczalność na NPT jest zapewniona za pomocą szczególnego mechanizmu alokacji nowych zdolności określonego w dekrete królewskim nr 738/2015, jak opisano w motywach 21–23. Hiszpania uważa, że mechanizm ten należy utrzymać ze względu na wyjątkowy charakter NPT, i związku z tym wnosi o odstąpienie od art. 20 ust. 3–8, art. 21 ust. 7 i 8, art. 22 ust. 1 lit. f) i h), art. 22 ust. 2, 3 i 5 oraz art. 25 ust. 2–4.
- (77) Hiszpania twierdzi, że oceny wystarczalności zasobów na NPT są zgodne z zasadami zawartymi w art. 20 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) 2019/943. Hiszpania wyjaśnia ponadto, że w przypadku stwierdzenia problemów dotyczących wystarczalności rozwiązuje się je poprzez zaproszenie do składania ofert w przetargu konkurencyjnym (jak określono w dekrete królewskim nr 738/2015) w połączeniu z oceną aukcji zdolności pochodzących ze źródeł odnawialnych. Są to procedury, do których, według Hiszpanii, nie można stosować wymogów określonych w art. 20 ust. 3–8 rozporządzenia (UE) 2019/943.
- (78) Hiszpania wyjaśnia, że przepisy zawarte w art. 21 ust. 7 i 8 rozporządzenia (UE) 2019/943 nie są zgodne z mechanizmem określonym w dekrete królewskim nr 738/2015. Stanowi on jednak, że w odniesieniu do wszelkich przyszłych nowych mechanizmów zdolności wytwórczych wymogi określone w art. 21 ust. 7 i 8 rozporządzenia będą miały zastosowanie.
- (79) Hiszpania zauważa, że mechanizm określony w dekrete królewskim nr 738/2015 jest również niezgodny z następującymi przepisami rozporządzenia (UE) 2019/943:
- art. 22 ust. 1 lit. f), który stanowi, że wynagrodzenie ustala się w drodze konkurencyjnego procesu, ponieważ według Hiszpanii wynagrodzenie w ramach istniejącego mechanizmu nie opiera się na procesie konkurencyjnym, lecz na instalacji stanowiącej wskaźnik referencyjny w celu zachęcenia do efektywności,
 - art. 22 ust. 1 lit. h), który stanowi, że mechanizmy zdolności wytwórczych muszą być otwarte na udział wszystkich zasobów, które są w stanie spełnić wymagane parametry techniczne, ponieważ według Hiszpanii mechanizm ten ma zastosowanie wyłącznie do sterowalnych instalacji,
 - art. 22 ust. 2, który zawiera wykaz cech projektowych, z którymi muszą być zgodne rezerwy strategiczne, ponieważ według Hiszpanii odnosi się on do rynków bilansujących, które nie istnieją na NPT,
 - art. 22 ust. 3, w którym ustanawia się dodatkowe wymogi dotyczące mechanizmów zdolności wytwórczych innych niż rezerwy strategiczne, ponieważ według Hiszpanii istniejący mechanizm nie spełnia tych wymogów: opłata nie zmierza zazwyczaj do zera, jeżeli poziom podaży zdolności wytwórczych jest odpowiedni, opłata nie jest powiązana wyłącznie ze zdolnościami wytwórczymi, a obowiązki w zakresie zdolności wytwórczych nie mogą być przekazywane,
 - art. 22 ust. 4, który zawiera wymogi dotyczące limitów emisji CO₂ w odniesieniu do mechanizmów zdolności wytwórczych, ponieważ według Hiszpanii obecny mechanizm nie obejmuje żadnych wymogów tego rodzaju, ale pozwala na ustalenie ograniczeń technicznych,
 - art. 22 ust. 5, w którym wymaga się dostosowania mechanizmów zdolności wytwórczych obowiązujących w dniu 4 lipca 2019 r.
- (80) Hiszpania wyjaśnia, że normy niezawodności dla terytoriów położonych poza półwyspem nie są dostosowane do wymogów określonych w art. 25 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2019/943, ponieważ nie uwzględniają kosztu kapitałowego nowej jednostki. Hiszpania dodaje, że nawet gdyby normy były takie same, mogłyby ewoluować do bardziej rygorystycznych wartości w różnym tempie, na podstawie czego wnosi o odstąpienie od art. 25 ust. 2–4 rozporządzenia (UE) 2019/943.

5.3.5.2. Ocena

- (81) Art. 20 rozporządzenia (UE) 2019/943 dotyczy wystarczalności zasobów na rynku wewnętrznym energii elektrycznej i określa obowiązki państw członkowskich w zakresie sposobu monitorowania wystarczalności zasobów oraz sposobu działania w przypadku stwierdzenia problemów z wystarczalnością zasobów, w szczególności poprzez opracowanie planu wdrażania w celu wyeliminowania zakłóceń regulacyjnych, zapewnienie opartego na zasadach rynkowych zakupu mocy bilansującej lub zniesienie cen regulowanych. Komisja zauważa, że w ramach procesu pomocy państwa Hiszpania opracowała już i przedłożyła Komisji plan wdrażania zgodnie z art. 20 ust. 3 i 4 rozporządzenia (UE) 2019/943. Zgodnie z art. 20 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2019/943 w dniu 13 marca 2024 r. Komisja wydała opinię na temat hiszpańskiego planu wdrażania ⁽¹³⁾. W związku z tym Komisja uważa, że odstępstwo od art. 20 ust. 3–8 rozporządzenia (UE) 2019/943 nie jest uzasadnione.
- (82) Art. 21 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2019/943 został uchylony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1747 ⁽¹⁴⁾. W związku z tym nie ma on już zastosowania do NPT. W odniesieniu do wniosku o odstępstwo od art. 21 ust. 8 ⁽¹⁵⁾ rozporządzenia (UE) 2019/943 Komisja zauważa, że chociaż przepis ten nie stanowi już, że mechanizmy zdolności wytwórczych mają charakter tymczasowy, stanowi on, że mechanizmy zdolności wytwórczych mają być zatwierdzane przez Komisję na okres nie dłuższy niż 10 lat. Ponadto nie można przewidzieć, jak w przyszłości rozwinie się system elektroenergetyczny w Melilli. W związku z tym okres obowiązywania regulowanego mechanizmu wynagradzania określonego w dekrete królewskim nr 738/2015 powinien być ograniczony do okresu do dnia 31 grudnia 2029 r. zatwierdzonego decyzją dotyczącą pomocy państwa w sprawie SA.42270 dotyczącej Melilli.
- (83) W art. 22 rozporządzenia (UE) 2019/943 określono zasady projektowania mające zastosowanie do mechanizmów zdolności wytwórczych. Komisja uważa, że odstępstwo od art. 22 ust. 1 lit. f) i h) rozporządzenia (UE) 2019/943 mające zastosowanie po dacie wygaśnięcia regulowanego mechanizmu wynagradzania określonego w decyzji dotyczącej pomocy państwa w sprawie SA.42270 mogłoby utrudnić przejście na odnawialne źródła energii, większą elastyczność, magazynowanie energii, elektromobilność i odpowiedź odbioru, ponieważ przepisy te mają na celu umożliwienie udziału wszystkich technologii na konkurencyjnych zasadach. W związku z tym Komisja uważa, że odstępstwo od art. 22 ust. 1 lit. f) i h) nie jest uzasadnione. Powinno to pozostawać bez uszczerbku dla zobowiązań i umów zawartych w odniesieniu do Melilli w ramach mechanizmu wynagradzania określonego w dekrete królewskim nr 738/2015, zatwierdzonego decyzją dotyczącą pomocy państwa w sprawie SA.42270.
- (84) Na podstawie informacji przedstawionych przez Hiszpanię (motyw 79) Komisja uważa, że odstępstwo od wymogów określonych w art. 22 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2019/943 jest uzasadnione, ponieważ konkretne wymogi dotyczące projektowania rezerw strategicznych są nierozdzielnie związane z ustanowieniem dobrze funkcjonującego rynku bilansującego. Odstępstwo od art. 22 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2019/943 nie jest natomiast uzasadnione, ponieważ konkretne wymogi dotyczące projektowania mechanizmów zdolności wytwórczych mają być stosowane niezależnie od wystarczająco rozwiniętego rynku bilansującego.
- (85) W odniesieniu do wniosku o odstępstwo od art. 22 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2019/943 Komisja uważa, że odstępstwo nie jest uzasadnione, ponieważ art. 22 ust. 5 tego rozporządzenia nie ma zastosowania do mechanizmów zdolności wytwórczych zatwierdzonych po dniu 4 lipca 2019 r.
- (86) Jeżeli chodzi o art. 22 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/943, w którym określono wymogi dotyczące limitów emisji CO₂ w odniesieniu do mechanizmów zdolności wytwórczych, Komisja uważa, że wymogi dotyczące limitów emisji CO₂ nie mają zastosowania do obecnego regulowanego mechanizmu wynagradzania zatwierdzonego decyzją dotyczącą pomocy państwa w sprawie SA.42270 ze względu na mały rozmiar systemu elektroenergetycznego Melilli, ograniczeń związanych z koniecznością uzyskania niezbędnych pozwoleń środowiskowych dla nowych zdolności wytwórczych oraz większego zapotrzebowania na sterowalne moce wytwórcze w celu zapewnienia włączenia odnawialnych źródeł energii do systemu elektroenergetycznego Melilli i zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw. Komisja uważa, że odstępstwo od art. 22 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/943 mające zastosowanie po dacie wygaśnięcia regulowanego mechanizmu wynagradzania określonego w decyzji dotyczącej pomocy państwa w sprawie SA.42270 mogłoby utrudnić przejście na odnawialne źródła energii, większą elastyczność,

⁽¹³⁾ <https://circabc.europa.eu/ui/group/8f5f9424-a7ef-4dbf-b914-1af1d12ff5d2/library/b8dcbe85-7324-4e83-9752-fe974fc42cad/details?download=true>.

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1747 z dnia 13 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenia (UE) 2019/942 i (UE) 2019/943 w odniesieniu do poprawy struktury unijnego rynku energii elektrycznej (Dz.U. L, 2024/1747, 26.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj>).

⁽¹⁵⁾ Zmienionego rozporządzeniem (UE) 2024/1747.

magazynowanie energii, elektromobilność i odpowiedź odbioru, ponieważ przepisy te mają na celu umożliwienie udziału wszystkich technologii na konkurencyjnych zasadach. W związku z tym Komisja uważa, że odstępstwo od art. 22 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/943 nie jest uzasadnione. Powinno to pozostawać bez uszczerbku dla zobowiązań i umów zawartych w odniesieniu do Melilli w ramach mechanizmu wynagradzania określonego w dekrete królewskim nr 738/2015, zatwierdzonego decyzją dotyczącą pomocy państwa w sprawie SA.42270.

- (87) Zdaniem Komisji, na podstawie wyjaśnień przedstawionych przez Hiszpanię (zob. motyw 80), odstępstwo od art. 25 ust. 2–4 rozporządzenia (UE) 2019/943 w odniesieniu do eksploatacji systemów elektroenergetycznych w Melilli jest uzasadnione w okresie do dnia 31 grudnia 2029 r., jak określono w przypadku Melilli na podstawie decyzji dotyczącej pomocy państwa w sprawie SA.42270.

5.3.6. *Odstępstwo od art. 14–17, 19–27 i 35–47 rozporządzenia (UE) 2019/943 w odniesieniu do mechanizmu przewidzianego w dekrete królewskim nr 738/2015*

- (88) W swoim wniosku, zmienionym drugim zestawem wyjaśnień przesłanych przez Hiszpanię w dniu 17 stycznia 2022 r., Hiszpania stwierdziła, że w odniesieniu do istniejącego mechanizmu przewidzianego w dekrete królewskim nr 738/2015 konieczne jest odstępstwo od art. 14–17, 19–27, 35–47 rozporządzenia (UE) 2019/943. Komisja uważa, że tak szerokie odstępstwo nie jest konieczne do zapewnienia jego stosowania. Zdaniem Komisji uzasadnione są jedynie odstępstwa wymienione w powyższych sekcjach.

5.4. **Brak przeszkód w przejściu na odnawialne źródła energii, większej elastyczności, magazynowaniu energii, elektromobilności i odpowiedzi odbioru**

- (89) Zgodnie z art. 64 ust. 1 akapit piąty rozporządzenia (UE) 2019/943 i art. 66 ust. 2 dyrektywy (UE) 2019/944 decyzja o przyznaniu odstępstwa ma na celu zapewnienie, aby nie utrudniało ono przejścia na odnawialne źródła energii, większej elastyczności, magazynowania energii, elektromobilności i odpowiedzi odbioru.
- (90) Jeżeli chodzi o przejście na odnawialne źródła energii oraz większą elastyczność (w tym odpowiedź odbioru) i magazynowanie energii, należy zauważyć, że dobrze funkcjonujące rynki terminowe, rynki dnia następnego, rynki dnia bieżącego i rynki bilansujące, zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2019/943 i dyrektywie (UE) 2019/944, powinny zapewnić niezbędne sygnały w zakresie dysponowania i inwestycji, aby zmaksymalizować potencjalny rozwój tych technologii. Na przykład rozwój odpowiedzi odbioru, która może być uruchamiana w okresach, w których system elektroenergetyczny w Melilli znajduje się pod presją, byłby zasadniczo łatwiejszy do osiągnięcia w systemie, w którym ceny popytu odzwierciedlają godzinową sytuację w zakresie wytwarzania energii w Melilli, a nie w Hiszpanii kontynentalnej. Nie uniemożliwia to automatycznie rozwoju odpowiedzi odbioru lub innych form elastyczności w obecnym otoczeniu regulacyjnym. Nie można jednak wykluczyć, że decyzja o przyznaniu odstępstwa może mieć negatywny wpływ na taki potencjalny rozwój.
- (91) Z drugiej strony w art. 64 rozporządzenia (UE) 2019/943 nie wymaga się, aby decyzje o przyznaniu odstępstwa służyły maksymalizacji potencjału w zakresie elastyczności lub magazynowania energii. Odstępstwo przewidziane w art. 64 tego rozporządzenia ma na celu wyłącznie zapewnienie, aby „nie utrudniało” ono takiego przejścia. Innymi słowy, odstępstwo nie może zapobiegać rozwojowi sytuacji, który nastąpiłby w sposób naturalny, gdyby odstępstwo nie zostało przyznane. Jest bardzo mało prawdopodobne, aby w przypadku braku odstępstwa dobrze funkcjonujące rynki terminowe, rynki dnia następnego, rynki dnia bieżącego i rynki bilansujące rozwinęły się w z systemie elektroenergetycznym w Melilli. Wynika to z wyzwań związanych z funkcjonowaniem NPT, bardzo niskim poziomem konkurencji w segmencie wytwarzania energii oraz brakiem połączenia z rynkiem Hiszpanii kontynentalnej opisanym w sekcji 2. Konieczne jest jednak zapewnienie, aby odstępstwa były stopniowo wycofywane po zaistnieniu warunków umożliwiających rozwój funkcjonujących rynków hurtowych. Dlatego też Komisja określa w niniejszej decyzji ograniczony okres odstępstwa i rygorystyczne warunki przedłużenia odstępstwa, jak określono w sekcji 5.5 poniżej.
- (92) Odstępstwo nie wydaje się mieć zauważalnego wpływu na elektromobilność.

5.5. **Okres obowiązywania odstępstwa i warunki mające na celu zwiększenie konkurencji i integracji z rynkiem wewnętrznym energii elektrycznej**

- (93) W art. 64 rozporządzenia (UE) 2019/943 i art. 66 dyrektywy (UE) 2019/944 wyraźnie określono, że w przypadku małych systemów wydzielonych odstępstwo ma być ograniczone w czasie i podlegać warunkom mającym na celu zwiększenie konkurencji i integracji z rynkiem wewnętrznym energii elektrycznej.

- (94) W przypadku małych systemów wydzielonych i małych systemów wzajemnie połączonych rozporządzenie (UE) 2019/943 i dyrektywa (UE) 2019/944 przewidują obowiązkowe ograniczenie do kilku celów. Przede wszystkim założono w nich, że ogólne ramy regulacyjne można stosować do wszystkich sytuacji na rynku wewnętrznym i że takie ogólne zastosowanie jest korzystne dla społeczeństwa. Chociaż w art. 64 rozporządzenia (UE) 2019/943 uznano, że o odstępstwa można wystąpić w szczególnych sytuacjach, odstępstwa te mogą zwiększyć złożoność całego systemu i mogą stanowić bariery dla integracji rynku również na obszarach sąsiadujących. Ponadto uzasadnienie odstępstwa jest zasadniczo oparte na ramach technicznych i regulacyjnych w danym czasie oraz na topologii danej sieci. Wszystkie te sytuacje z pewnością ulegną zmianie. Co więcej, ważne jest, aby uczestnicy rynku byli w stanie przewidzieć zmiany regulacyjne z odpowiednim wyprzedzeniem. Dlatego też wszystkie odstępstwa muszą być ograniczone czasowo.
- (95) Hiszpania zwraca się o niestosowanie wobec odstępstw dla Melilli jakichkolwiek ograniczeń czasowych, ponieważ jest mało prawdopodobne, aby zbudowano połączenie międzysystemowe łączące Melillę z Hiszpanią kontynentalną (oraz z unijnym kontynentalnym systemem elektroenergetycznym). Uznając powody przedstawione przez Hiszpanię, Komisja zauważa, że Melilla nie stanowi jednego z regionów najbardziej oddalonych uznanych na mocy art. 349 TFUE, odstępstwo musi być zatem ograniczone w czasie.
- (96) Biorąc pod uwagę niepewność co do przyszłego połączenia międzysystemowego między Melillą a Hiszpanią kontynentalną oraz istotne problemy związane z eksploatacją systemu na tym terytorium, Komisja uznaje za proporcjonalne przyznanie odstępstw dla Melilli na okres, który jest uzależniony od daty połączenia Melilli z Hiszpanią kontynentalną, z wyjątkiem odstępstwa od art. 25 ust. 2–4 rozporządzenia (UE) 2019/943, które ma mieć zastosowanie przez okres do dnia 31 grudnia 2029 r., jak określono w decyzji dotyczącej pomocy państwa w sprawie SA.42270,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Królestwu Hiszpanii przyznaje się w odniesieniu do Melilli odstępstwo od przepisów art. 3 akapit pierwszy lit. a), b), e), k), o) i p), art. 6, art. 7 ust. 1, art. 8 ust. 1 i 4, art. 9, 10, 11, 14, 15, art. 16 ust. 1 i 2, art. 22 ust. 2, art. 25 ust. 2–4 rozporządzenia (UE) 2019/943, a także od przepisów art. 40 ust. 4–7 dyrektywy (UE) 2019/944.

Artykuł 2

Odstępstwo przyznane na podstawie art. 1 w odniesieniu do wszystkich przepisów rozporządzenia (UE) 2019/943 i dyrektywy (UE) 2019/944 wymienionych w tym artykule ma zastosowanie do daty połączenia Melilli z Hiszpanią kontynentalną, z wyjątkiem odstępstwa od art. 25 ust. 2–4 rozporządzenia (UE) 2019/943, które stosuje się przez okres do dnia 31 grudnia 2029 r.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja skierowana jest do Królestwa Hiszpanii.

Sporządzono w Brukseli dnia 16 maja 2025 r.

W imieniu Komisji
Dan JØRGENSEN
Członek Komisji